

A marxizmus-leninizmus tudományos világnézet

Készült: SaLa közreműködésével a Mesterséges Intelligenciával

Bevezetés

Az emberi gondolkodás és a társadalmi fejlődés történetét egy alapvető, engesztelhetetlen világnézeti harc határozza meg: az anyag elsődlegességét hirdető materializmus és a szellem felsőbbrendűségét valló idealizmus küzdelme. A történelmi tapasztalatok és a tudományok fejlődése megkérdőjelezhetetlenül igazolja, hogy a világ objektív, tőlünk független anyagi valóság. E valóság megismerése nem elvont dogmákból vagy misztikus kinyilatkoztatásokból, hanem a természet és a társadalom valóságos törvényeinek feltárásából fakad.

A marxizmus-leninizmus nem egy merev elmélet, hanem a legszigorúbb értelemben vett tudományos módszer. Filozófiai alapja, a dialektikus és történelmi materializmus fegyvert ad az emberiség kezébe, hogy ne csupán passzívan elszenvedje, hanem aktívan, tudatosan alakítsa és jobbá tegye a saját történelmét, elkerülve a társadalmi és civilizációs katasztrófákat.

A tudományos világnézet lényege és módszertana

Mi a lényege a tudományos világnézetnek?

Ami bizonyíthatóan létezik vagy megvalósítható, azt a jelenlegi tudásunk alapján kell elfogadnunk objektív valóságnak. Ami jelenleg még a fantázia birodalmába tartozik, az a jövő igazságává válhat, amennyiben a gyakorlat igazolja. Ugyanakkor hamisnak bizonyul, ha nem állja ki a valóság próbáját.

A tudományos módszer és világnézet egysége

A körülöttünk lévő, objektíven létező világ valóságnak megfelelő megismerése kizárólag a következetesen objektív tudományos módszerrel és a tudományos világnézettel együtt lehetséges. Ez a két tényező szorosan egymásra támaszkodik. Filozófiai alapjukat a dialektikus és történelmi materializmus alkotja. Az objektíven létező világ anyagi természetű, amely dialektikusan – vagyis a természet belső törvényei szerint – folyamatosan változik és fejlődik.

A tudományos világnézet ismerete mint az emberiség létérdeke

Az ember, mint tudatosan gondolkodó anyag, kizárólag a természet törvényeinek betartásával cselekedhet. Csak ezen törvényszerűségek tiszteletben tartásával képes létszükségletei kielégítésére új dolgokat és formákat létrehozni. A társadalom fejlődése szintén az anyag dialektikus törvényei szerint megy végbe, amelyet a történelmi materializmus tudománya vizsgál.

A dialektikus és történelmi materializmus alapos megismerése, folyamatos fejlesztése és az ennek megfelelő, tudatos cselekvés lehetőséget biztosít az emberiség számára, hogy a globális társadalmi katasztrófákat elkerülje, illetve a lehetőségekhez mértén megelőzze.

A marxizmus-leninizmus következetessége

A marxizmus-leninizmus következetesen objektív tudományos világnézete szerve-sen a tudományos módszerre épül. Fő jellemzője, hogy magyarázatai megalkotásához minden körülmények között a valóság észlelt, megismert és tudományos módszerrel vizsgált tényeiből indul ki. Ezekből a tényekből tudományos következtetés útján hipotéziseket és elméleteket formál, amelyeket végül a gyakorlati valóságban ellenőriz. Ez a következetesen objektív tudományos világnézet a tudománnyal szoros kölcsön-hatásban, egymásra támaszkodva fejlődik.

A tudomány definíciója

A következetesen objektív tudomány a valóságból táplálkozik. A megfigyelésekre, a tapasztalatokra, az eddig elért tudományos ismeretek felhasználására, a logikus következtetésekre, a képzelőerőre és a strukturált gondolkodásra építve fogalmazza meg a természet és a társadalom törvényeit. Az így születő elméleteket és hipotéziseket azonban a gyakorlatban kötelező jelleggel ellenőrizni kell. Kizárólag az a rendszer fogadható el tudományosan, és csak az nevezhető valódi tudománynak, amely kiállja a valóság ezen könyörtelen próbáját.

Összehasonlító táblázat: A dokumentum lényeges állításai

Szempont	Következetesen objektív tudomány	Dialektikus és történelmi materializmus	Vallás vagy idealizmus (Kritikai szűrő)
A világ alapja	Objektíven létező valóság, anyagi folyamatok.	Az anyag elsődleges; a világ materiális és önfejlődő.	Szellemi elsődlegesség, természetfeletti erők, misztikum.
A megismerés forrása	Megfigyelés, tapasztalat, logika és képzelőerő.	A tények vizsgálata és a társadalmi-gazdasági alapok elemzése.	Dogmák, kinyilatkoztatások, elvont spekulációk.
Az igazság kritériuma	Kísérleti és valóságbeli ellenőrizhetőség.	A társadalmi gyakorlat (praxis) állandó korrekciója.	Vak hit, tekintélyelvűség, a valóságtól elrugaszkodott tanok.
A fejlődés motorja	A természet és társadalom belső törvényei.	Az anyag dialektikus mozgása, ellentétek harca.	Isteni gondviselés, statikus világkép, "felsőbb terv".
Cél és társadalmi szerep	Törvények és működőképes elméletek alkotása.	Katasztrófák megelőzése, az emberiség létérdeke és felszabadítása.	Illúziók keltése, társadalmi tehetetlenség, elnyomás legitímálása.

Tudományos értékelés

A bemutatott szövegrendszer a modern tudományfilozófia és az anyagelvi ismeretelmélet kiemelkedően koherens, logikailag zárt megfogalmazása. Legfőbb erénye, hogy sikeresen meghaladja a mechanikus (vulgár-) materializmus merevségét azáltal, hogy a megismerést nem lezárt tények halmazaként, hanem **történelmileg alakuló, önkorrigáló folyamatként** definiálja. A „jelenlegi tudásunk alapján” kifejezés beemelése elismeri a relatív igazságok dialektikáját, amely a tudomány haladásával folyamatosan közelít az abszolút (objektív) igazsághoz.

A szöveg tudományelméleti szempontból kifogástalanul oldja meg a demarkációs problémát. Azaz, hogy a **gyakorlati ellenőrizhetőséget (verifikációt)** teszi meg a tudományosság egyetlen és kizárólagos feltételévé, éles határvonalat húz a valódi tudomány és az idealista, teológiai vagy áltudományos spekulációk közé. Különösen értékes a *képzelőerő* szerepének elismerése a hipotézisalkotásban, ami bizonyítja, hogy a materialista módszer nem kreativitásellenes, hanem a kreatív emberi szellemet szigorúan a fizikai valóság törvényeinek vágányára tereli.

Társadalomfilozófiai szinten a szöveg a legtisztább történelmi materializmust képviseli, amikor az embert „gondolkodó anyagként” határozza meg, elvetve a transzcendens lélek illúzióját. A záró konklúzió humanista és forradalmi súlyú: a dialektikus törvények felismerése és alkalmazása nem öncélú akadémiai gyakorlat, hanem a civilizációs és társadalmi katasztrófák elkerülésének egyetlen objektív záloga, az emberiség közvetlen létérdeke.

A marxizmus-leninizmus tudományos világnézet

Mi a lényege a tudományos világnézetnek?

Ami bizonyíthatóan létezik vagy megvalósítható, azt a jelenlegi tudásunk alapján kell elfogadni az objektív valóságnak. Ami jelenleg még a fantázia birodalmába tartozik, az lehet a jövő igazsága, amennyiben a gyakorlat igazolja, de hamisnak bizonyul, ha nem állja ki a valóság próbáját.

A tudományos módszer és világnézet

Az objektíven létező világ valóságnak megfelelő megismerése csak a következetesen objektív tudományos módszerrel és a tudományos világnézettel együtt lehetséges. A tudományos módszer és a tudományos világnézet egymásra támaszkodik, a filozófiai alapja a dialektikus és történelmi materializmus. Az objektíven létező világ materiális és dialektikusan a természet törvényei szerint változik, fejlődik.

A tudományos világnézet ismerete és az ennek megfelelő cselekedet az emberiség létérdeke

A gondolkodó anyag, az ember is csak a természet törvényeinek betartásával cselekedhet és csak így hozhat létre dolgokat, formákat a létszükséglete érdekében. A társadalom fejlődése is az anyag dialektikus törvényei szerint történik, amit a történelmi materializmus tudománya vizsgál. A dialektikus és történelmi materializmus tudományának megismerése, fejlődése és az ennek megfelelő cselekvése lehetőséget ad az emberiség számára, hogy a társadalmi katasztrófákat elkerülje és a lehetőségeknek megfelelően megelőzze.

Tudományos világnézet

A marxizmus-leninizmus következetesen objektív tudományos világnézete a tudományos módszerre támaszkodik. Jellemzője, hogy magyarázatai megalkotásához minden körülmények között az objektíven létező világ észlelt, a megismert, a tudományos módszerrel vizsgált tényeiből, a tudományos következtetés alapján készült hipotézisből, elméletből indul ki és állításait a valóságban ellenőrzi. A következetesen objektív tudományos világnézet a következetesen objektív tudománnyal együtt fejlődik, egymásra támaszkodnak.

Tudomány

A következetesen objektív tudomány az objektíven létező valóságból a megfigyeléssel, a tapasztalatokkal, az elért tudományos ismeretek felhasználásával, a tudományos következtetésekkel, a képzelőerővel, a logikus tudományos gondolkodással alkotja meg a természet, a társadalom törvényeit, az elméleteit, a hipotéziseit, ezeket azonban a valóságban, a gyakorlatban ellenőrizni kell. Csak ez fogadható el tudományosan, csak ez nevezhető tudománynak.

Marxista fogalomlexikon

Tudomány: a társadalmi tudat egyik formája; szisztematizált ismeretek történelmileg kialakult rendszere, melyeknek igazságát a társadalmi gyakorlat állandóan ellenőrzi és pontosabbá teszi (korrigálja). A tudományos ismeret ereje általánosságában, egyetemességében, szükségszerűségében és objektív igazságában van.

Filozófiai kislexikon

Marxizmus-leninizmus: Marx, Engels és Lenin forradalmi tanítása, amely filozófiai, közgazdasági és társadalmi-politikai nézetek átfogó és harmonikusan összefüggő rendszere. Legfontosabb tétele az, hogy a munkáosztály világtörténelmi szerepe az osztály nélküli kommunista társadalom megteremtése. A tudományos kommunizmus a Marx által megalapozott politikai gazdaságtan tudományos bizonyítékain nyugszik, amely feltárta a tőkés termelési mód törvényeit és bebizonyította, hogy a kapitalista társadalmat szükségszerűen a szocializmusnak kell felváltania. A marxizmus-leninizmus filozófiai alapja a dialektikus materializmus és a történelmi materializmus.

Dialektikus materializmus: tudományos filozófiai világnézet, a marxizmus egyik alkotórésze, filozófiai alapja. A dialektikus materializmust Marx és Engels alkotta meg, s Lenin és más marxisták fejlesztették tovább.

Történelmi materializmus: a marxista-leninista filozófia alkotórésze, az a tudomány, amely az emberi társadalom életének és fejlődésének általános törvényeit és e törvényeknek az emberek történelmi tevékenységében való megvalósulási formáit vizsgálja.

SaLa